

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

239. An Principes laici consuetudine possint acquirere ius collectandi
Ecclesiasticos? Et an colore talis praetextus liberentur à censuris
excommunicationis & restitutionis debito? Ex part. 4. tr. 1. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Affirmatiuam sententiam docet Gabriel Pe-
reira in tract. de man. regia; p. 1. c. 10. n. 2.
Vide etiam Paulum de Castro in conf. 423.
2. Sed hæc sententia prorsus est abiicienda; nam,
vt in casu simili docet noster doctissimus P. Megala
in conf. 71. n. 4. Bulla Cænz Domini non solum tulit
quascumque consuetudines, etiam immemorabiles;
sed etiam continet clausulam irritatæ, quæ destruit,
& inficit titulum & possessionem. Et ita citans alios
DD. asserit Megala decreuisse Romanam Rotam,
die 10. Decembris 1598.

RESOL. CCXXXIX.

An principes laici consuetudine possint acquirere ius
collectandi Ecclesiasticos?
Et an colore talis prætextus liberentur à censura excom-
municatiōis, & restitutionis debito? Ex part. 1. tract. 2.
Ref. 101.

Responderetur quòd secundum opinionem
communem Canonistarum & Iurisperito-
rum, si bona Clericorum & Ecclesiæ iure diuino
exempta sunt, & hæc libertas eodem iure inducta
sit, consuetudo non potest eam tollere, quia in ea
quæ sunt iuris diuini, consuetudo suam non exercet
vim. Si autem hæc exemptio non est iuris diuini, sed
positiui, adhuc respondendum est consuetudinem
non valere, & iniustam esse, quia vsurpatur pote-
stas à laicis collectandi & grauandi Clericos, & quo
diturnior, eo est damnabilior. Nam consuetudo cui
lex resistit eam improbando, non valet. Felinus in
cap. accedentes, de prescript. post col. 4. fallent. 3. qui
etiam alios allegat. Panormitanus in cap. cum ex offi-
cij, eodem titulo. Franciscus Baldus de prescript. in 5.
part. quinta principalis, quasi. 9. prope finem Nec mi-
rum, cum hæc consuetudo dicatur irrationabilis,
quam iura improbant, per multa iura allegata à glo-
sa in cap. fin. de consuet. & ibidem. Doctores. Sed
vtrumque ius improbat consuetudinem contra liber-
tatem Ecclesiasticam, & eam non valere vult, quæ
Ecclesiis, earumque ministris inducit grauamen,
cap. 1. de consuet. arg. cap. quamquam, de consuet. in 6.
& cap. 1. de iur. iurand. eodem lib. & cap. & si pigno-
rationes, de iniuriis. ibid. & in Authen. Cassa. C. de
sacrosanct. Ecclesiis. Cassa & irrita (ait) esse denun-
tiant per totam Italiam præcipit omnia statuta, &
consuetudines contra libertatem Ecclesiasticam, &c.
& de cæteris similia artæta ipso iure nulla esse decer-
nit. Hæc ibi. Vnde Doctores communiter conclu-
dunt, statuta & consuetudines contra libertatem Ec-
clesiasticam non valere, & nullius esse roboris. His
accedit, quod Nauarrus in manuali cap. 27. num. 72.
declarat, quòd censuræ Bullæ Cænz includunt om-
nes, etiam Imperatores, & Reges, & vniuersita-
tes, & quòd nulla consuetudo, etiam immemorabi-
lis, nec prescriptio qualibet longissima contra eas
prodest. Non ergo seculares titulo consuetudinis
possunt inducere exactiones, & grauamina contra
Ecclesias, & Clericos; nec colore talis prætextus
liberantur à censura excommunicationis, & restituti-
onis debito. Quare mirandum, quòd aliquando
nastri, & qui gloriantur de aliquali scientia, velint
sua facta in his excusare prætextu consuetudinis,
quam rectius corruptelam, & abusum nominarent,
& verendum iure, vt etiam Nauarrus cap. 17. num.
203. obseruat, ne Deus omnipotens in dies magis
magisque iratus Consultores Principum de prædictis
Canonibus parum curantes; & Principes nimium
illis credentes grauissimè tandem castiget. Et hæc om-
nia

supradicta docet doctus Binsfeldius in comment. de
iniuriis & damno dato. cap. 7. concl. 12. dub. 3. Vide
me ipsum part. 1. tract. 2. refol. 96.
Vnde ex his apparet quàm male & contra sacros
Canones loquuntur fuisse circa præsentem quæstio-
nem Nicodemum de Florentia in speculo Confessor.
cap. 73.

Quæ hic est
Ref. antee-
dens.

RESOL. CCXL.

An quedam doctrina Syluestri de gabella soluenda à
Clericis super carne, vino, &c. sit vera?
Et an laici possint aperire tabernas in quibus sine onere
vectigalis consuerent possint Clerici? Ex part. 1. tract. 2.
Ref. 83, alias 82.

Syluester sic
asserit: [Posito, quòd propter debitum; aut
aliud, Consules gabellam ponant super carne, aut
vino, & huiusmodi, quam Ecclesiæ soluunt indire-
ctè, cum emant carius; distinguendum est, nam; si
eam ponunt propter abusum, & excessum eorum,
scilicet, quem fecerunt; sic non licet ponunt, sed
soluant de suo; si verò ponunt propter communem
utilitatem, tam Clericorum, quàm laicorum; sic li-
cet eis. Si verò propter utilitatem laicorum princi-
paliter; Clericorum verò indirectè, & à remotis,
puta quia ciuium prosperitas in Ecclesiis, & Ecce-
siasticarum personarum utilitatem redundat; iterum
distinguitur: nam, aut faciunt animo extorquendi
pecunias ab Ecclesiasticis, quas extorquere alio mo-
do non possunt; & sic non licet: aut non faciunt eo
animo; quia, etsi non essent Ecclesiasticæ personæ,
adhuc eam imponent; & sic licet eis. Ita ille: &
ante illum Angelus in verb. immunitas, num. 42. Idem
docet Henriquez lib. 10. c. 15. n. 5. & in Glossa, lit. O.
Paulus de Castro conf. 433. lib. 2. Octavianus Vul-
pelli de libert. Eccles. p. 2. num. 51. Lopez in instrum.
p. 1. cap. 40. Vide etiam Malderum in 2. 2. tract. 5. c. 6.
dub. 18. in fine.

Sup. hoc in
Ref. seq. &
infra in Ref.
244.

2. Sed falluntur equidem, & caudè legendi sunt;
nam vt supra probatum est, Ecclesiastici non tenen-
tur solvere gabellam, quæ principaliter concernit
laicorum utilitatem, & secundario Clericorum. Et
ridiculum est dicere, quòd dicti Authores asserunt,
Clericos tunc non teneri ad solutionem dictæ gabel-
læ, quando extorquetur ex animo accipiendi dictas
pecunias ab Ecclesiasticis, quas extorquere alio modo
laici non possent; sed, si non eo animo: nam
responderetur, exemptionem Clericorum non depen-
dere ex bono, vel malo animo imponentium gabel-
las; sed ex privilegio, quòd ex iure, diuino, & huma-
no habent non soluendi illas; & si talis opoio esset
vera, semper laici imponent gabellas absque illo
malo animo; & sic Clerici semper illas soluerent. Di-
cendum est igitur Clericos exemptos esse à dicto one-
re gabellarum super carne, vino, serico, &c.

Sup. hoc su-
pra in Ref.
214. §. Dicere
autem, & in
Refol. 1. not.
præterita.
§. 1. ad me-
dium.

3. Et idè Rodriguez in summ. tom. 2. c. 74. n. 14.
ita ait: [Ni desto se pueden quejar los Clerigos, pues
pueden comprar estas cosas en sus carnicerías, y ta-
uernillas, y oficinas, particularmente deputadas pa-
ra ellos, donde comodamente las pueden tener. Ver-
dad es, que donde comodamente no pueden auer
estas oficinas particulares, tenia por muy sospechosas
las dichas impositions respecto de los Ecclesiasticos.
Sic ille. Et absolute, tanquam fallam, hanc opinionem
Angeli, & Syluestri refellit ex nostris P. Megala
in p. 2. lib. 2. c. 16. q. 9. n. 106. & Gutierrez in tract. de
gabellis, q. 92. num. 60. Sed, an in dicto casu possint
laici aperire tabernas, in quibus sine onere vecti-
galis

Sup. hoc in
Ref. 2. not.
seq. §. vlt. ad
medium.